

АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ

ЧИ ВПОРАЛАСЬ ЄВРОПА З МІГРАЦІЙНОЮ КРИЗОЮ?

Автор: Юрій Марусик

(мол. наук. співробітник)

Міграційна криза в ЄС, що розгорілась у 2015 році, перейшла у нову фазу, що характеризується меншим напруженням на тлі існування ряду невирішених чи спірних питань.

Якщо за 2016 р. до ЄС прибуло 1,2 млн. шукачів притулку, то за 11 місяців 2017 р. – всього 450 тис. Від початку року лише в березні та серпні в ЄС було зареєстровано більше 60-ти тис. шукачів притулку. Водночас у грудні їх кількість становила рекордно низькі 24 тис. осіб.

Це скорочення відбулось насамперед внаслідок зменшення кількості сирійських шукачів притулку, зокрема тих, що прибули Балканським маршрутом. Ще на початку 2017 р. цей маршрут був умовно перекритим, але контрабандисти за 200-300 євро проводять охочих аж до кордону з Угорщиною або Хорватією. Динаміку скорочення кількості вимушених мігрантів доповнюють й оптимістичні прогнози на 2018 р. Так, у Німеччині (країні, що стала основною ціллю для більшості шукачів притулку) очікують менше 200 тис. нових мігрантів у 2018 році.

Водночас на інших маршрутах спостерігається посилення міграційних потоків, що найбільше відчували на собі Італія та Іспанія. Центрально-середземноморський маршрут, відомий своєю небезпечністю (4581 смертей у 2016 р. та 2834 у 2017 р.), залишається популярним через розгалужені мережі контрабандистів. Frontex повідомляє, що на початку року зросла кількість нерегульованих мігрантів, які

досягнули Італії Центрально-середземноморським маршрутом (через Північну Африку), але з липня їхній потік послабився. Загалом, у 2017 році їх кількість становила 119 тисяч осіб. Крім цього, кількість виявлених мігрантів, що досягли Іспанії з Північної Африки, досягла рекордного рівня – майже 23 тис. осіб. Ця кількість більш ніж удвічі перевершує попередній рекорд, встановлений у 2016 році.

ЄС намагається впоратись із напливом нових шукачів притулку, виробивши єдиний алгоритм, що містить у собі посилення інститутів, завданням яких стає встановлення бар'єрів на зовнішніх кордонах та досягнення домовленостей із країнами походження чи транзиту небажаних мігрантів.

Так, Туреччина домовилася з ЄС про угоду щодо припинення доступу незаконних переселенців до території Греції в обмін на те, що ЄС пришвидшить розгляд заяв Туреччини про безвізові поїздки та членство в ЄС. Крім цього, Анкара має отримати 6 млрд. дол. на допомогу біженцям, повернутим до Туреччини. Після цього Туреччина неодноразово погрозувала відмовитись від договору для досягнення різних цілей. Але попри погрози, Балканським маршрутом не прибуває така кількість мігрантів, як у попередні роки.

Аналогічний алгоритм ЄС намагається використовувати і для контролю над іншими маршрутами прибуття та країнами походження шукачів притулку,

КОРИСНІ ЛІНКИ:

Asylum quarterly report

(Eurostat)

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_quarterly_report#Further_Eurostat_information

EU Migration Partnerships: A Work in Progress

(Migration Policy Institute)

<https://www.migrationpolicy.org/research/eu-migration-partnerships-work-progress>

Still in Limbo: About a Million Asylum Seekers Await Word on Whether They Can Call Europe Home

(Pew Research Center)

<http://www.pewglobal.org/2017/09/20/a-million-asylum-seekers-await-word-on-whether-they-can-call-europe-home/>

Два роки після відкриття кордонів ФРН для біженців: як це було?

(Deutsche Welle)

<http://p.dw.com/p/2jITW>

зокрема, це стосується різних регіонів Африки та Азії.

ЄС рухається у напрямі до координації та інституціоналізації співпраці з третіми країнами у сфері міграції за допомогою системи договорів, інструкцій та рекомендацій. Така співпраця відбувається на наднаціональному, міжнародному, національному та локальному рівнях. Взаємодія з владою різних рівнів доповнюється і діяльністю різноманітних програм для неурядових організацій та їхніх груп. Насамперед це стосується тих держав, уряди яких застосовують репресії чи є занадто корумпованими, а отже – не можуть бути надійними партнерами для ЄС.

За допомогою цих засобів ЄС намагається водночас оптимізувати процес управління міграційними потоками – пришвидшивши повернення мігрантів, що не мають права на перебування на території країн ЄС, підтримуючи добровільне повернення мігрантів, що «застрягли», перешкоджаючи контрабанді мігрантів і торгівлі людьми. Ще одним напрямом роботи є боротьба з факторами, які штовхають населення до міграції шляхом підтримки створення нових робочих місць і соціальних проектів у країнах походження мігрантів.

Крім спільноєвропейських заходів, країни, які найбільше зацікавлені у скороченні числа

нових шукачів притулку, знаходять свої шляхи для вирішення проблем із прибуттям нових вимушених мігрантів.

Так, представники уряду Німеччини виділяють та обіцяють виділяти ще більше коштів для покращення умов у таборах для біженців у країнах транзиту та зменшення притоку мігрантів до Європейського союзу.

У свою чергу Італія створила

Близько половини шукачів притулку, що прибули з початку міграційної кризи, так і не отримали офіційного статусу біженця. Тому сьогодні в Європі знаходиться більше мільйона шукачів притулку без такого статусу

фонд, щоб допомогти африканським країнам зміцнити кордони й таким чином зменшити нелегальну міграцію до країн ЄС. Крім цього, італійський уряд пішов на укладення угоди із 60 ворогуючими племенами на півдні Лівії для боротьби з нелегальною міграцією з африканських країн, що розташовані на півдні від Сахари. В останні ж місяці преса звинувачує Італію (яка залишилась без очікуваної допомоги сусідів) у фінансуванні недержавних військових угруповань, що силою утримують мігрантів у жахливих

умовах в «концентраційних таборах». Представники італійського уряду переконують, що діють виключно дипломатично та законними методами.

Але, значно скоротивши потік мігрантів, країни ЄС не змогли остаточно вирішити проблему подальшої роботи із тими шукачами притулку, які уже прибули до Європи. Близько половини шукачів притулку, що прибули з початку міграційної кризи, так і не отримали офіційного статусу біженця (чи іншого подібного статусу). Згідно з даними Pew Research Center, більше половини заяв шукачів притулку опрацьовано лише в Італії, Нідерландах, Бельгії та Німеччині. І якщо в Італії нерозглянутими залишаються лише 28% заяв, то, наприклад, у Греції – 90%, а в Угорщині – 94%. Тому сьогодні в Європі знаходиться більше мільйона шукачів притулку без офіційного статусу біженця.

Таким чином, ЄС, з одного боку, досяг певного поступу у скороченні кількості новоприбулих шукачів притулку, удосконаленні механізмів недопуску та повернення небажаних мігрантів, але, з іншого боку, так і не зміг справедливо та прийнятно для всіх учасників розподілити шукачів притулку та оперативно надати офіційний статус тим, хто його заслуговує.

Аналітичний дайджест містить короткий огляд аналітичних записок, експертних оцінок, оприлюднених у ЗМІ, наукових публікацій та інших інформаційних джерел щодо проблем міграції